

Нової української школи.

Але з чого почати? Як навчити дітей розрізняти факти та суб'єктивні бачення, щоб не маніпулювати? Наша відповідь – використовувати на уроках методи розвитку критичного мислення. Критичне мислення є складним і багаторівневим явищем. Мислити критично означає вільно використовувати розумові стратегії та операції високого рівня для формулювання обґрунтованих висновків та оцінок, для прийняття рішень.

З педагогічної точки зору критичне мислення – це сукупність розумових операцій, що характеризуються здібностями людини: аналізувати, порівнювати, синтезувати, оцінювати інформацію з будь-якого джерела; бачити проблеми, задавати питання; висувати гіпотези та оцінювати альтернативи; робити свідомий вибір, приймати рішення та обґрунтовувати їх.

Ключові слова: освіта, компетентності, початкова школа, критичне мислення, цінності, європейський вимір освіти.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-153.2022.21>

УДК 378.091.3:5[37.026:81'247

Запольська Ю. А., Стрельник О. О.

ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ КОРПУСУ ТЕКСТІВ ЗА ТЕМАТИКОЮ ПАНДЕМІЇ КОРОНАВІРУСУ У ФОРМУВАННІ ІНШОМОВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Стаття присвячена дослідженню особливостей формування іншомовної компетентності фахівців природничих спеціальностей на основі функціонування сучасних німецькомовних приказок у текстах корона-корпусу – корпусу текстів за тематикою пандемії – коронавірусу. Зважаючи на те, що у сучасному мовознавстві існує проблема диференціації термінопозначень «прислів'я» та «приказка», у цьому дослідженні релевантними критеріями для визначення приказки є її образність та алегоричність і синтаксична структура. У статті представлений аналіз 73 найбільш популярних сучасних німецькомовних приказок у корона-корпусі. Визначається частотність використання приказок у корона-корпусі та особливості їх функціонування у текстах за тематикою «пандемія коронавірусу». Виявлено, що більша частина досліджуваних приказок (76%) представлена у корона-корпусі. Розкид частотності уживань представлених у корона-корпусі приказок виявився істотним – від 1 до 185.

Приказки можуть функціонувати у контексті як у незмінному усталеному вигляді, так і з незначними структурними змінами, які не змінюють значення паремії, але в деяких випадках надають приказці іншої семантики. Зазвичай змінюється дієслівний елемент приказки, приказки, які не мають дієслівного компоненту рідше зазнають змін. Без змін також залишаються приказки, які мають характер прецедентного тексту. Найвищу частотність у корона-корпусі мають приказки із семантикою образу відображення інформації, опису ситуації, боротьби або труднощів, нагляду, контролю, володіння, пошуку.

Ключові слова: пареміологія, паремія, прислів'я, приказка, корпус, корона-корпус.

Мова миттєво реагує на зміни у суспільстві та світі. Пандемія SARS-19, яка почалася в Китаї 2020 року змінила навколишній світ і ці зміни знайшли своє відображення у мові, що, в свою чергу, не могло не привернути увагу мовознавців. До спроб осмислити явище всесвітньої пандемії належить

створення корпусу текстів німецькою мовою за темою пандемії ковід Korpusbelege Corona-Korpus на платформі <https://www.dwds.de/>. На основі опрацювання значного обсягу іншомовних текстів для їх перетворення на навчальний текстовий матеріал і складання гнучких вокабулярів, успішним напрямком для вивчення іноземної (німецької) є впровадження здобутків корпусної лінгвістики.

Особливо важливим завданням можна назвати дослідження функціонування вже усталених одиниць у процесі вербалізації нових незвичайних явищ оточуючої реальності. Зокрема, представляє інтерес особливості функціонування сталих пареміологічних одиниць – приказок – у текстах корона-корпусу. Таким чином, дане дослідження є **актуальним** та перспективним.

Мета статті – схарактеризувати особливості формування іншомовної компетентності фахівців природничих спеціальностей на основі корпусу текстів за тематикою пандемії коронавірусу

Досягнення поставленої мети передбачає розв'язання наступних **завдань**:

- проаналізувати особливості формування іншомовної компетентності на основі корпусу текстів за тематикою пандемії коронавірусу;
- окреслити засади вивчення функціонування приказок у корона-корпусі;
- відібрати масив сучасних німецькомовних приказок;
- визначити частотність використання приказок та проаналізувати особливості їх функціонування у корона-корпусі.

Методологія дослідження включала в себе аналіз частотності використання 73 найбільш популярних німецькомовних виразів у текстах корона-корпусу та виявлення особливостей їх функціонування.

Явище пандемії коронавірусу започаткувало цілу низку мовознавчих студій, зокрема, значна кількість досліджень присвячена проблемі вербальної репрезентації пандемії та пов'язаних з нею різноманітних аспектів життя суспільства у соціальних медіа [10; 11; 12; 4]. Зацікавленість учених викликають також питання, пов'язані з репрезентацією проблематики коронавірусу у дискурсі [Manninen], в тому числі у дискурсі представників влади [8]. Заслужують на увагу також корпусні студії тематики коронавірусу [7; 9]. Слід зазначити, що дослідження текстів за тематикою коронавірусу полегшує поява окремих спеціалізованих корона-корпусів [3], надаючи велику кількість прикладів автентичних речень [5, с. 8]. Поряд із дослідженням нових виразів, які стосуються COVID-19 [5], викликають питання контекстуального використання вже функціонуючих у мовленні пареміологічних одиниць, а саме частотність їх використання у «ковідному» контексті та особливості функціонування.

Сьогодні одним із найбільш ефективних напрямків мовознавства на теоретичному і прикладному рівнях є корпусна лінгвістика, яка почала активно розвиватися у 60-х роках XX століття відповідно до посиленого розвитку комп'ютерних технологій. Саме використання зазначених технологій суттєво

вплинуло на спосіб вивчення мови як на мовних так і немовних спеціальностей, а також спростило роботу по збору лінгвістичних даних, що дало змогу за короткий час реалізовувати пошук у значній кількості текстових масивах, створювати для будь-якого слова конкорданс, отримувати відповідні дані про частоту словоформ, лексем, граматичних категорій, багатокомпонентних речень з різними типами зв'язку, відстежувати зміни у частоті і контексті мовної одиниці у різні хронологічні періоди, отримувати дані щодо лексичної та граматичної сполучуваності [16, с. 8].

Саме головним концептом корпусної лінгвістики є «корпус текстів», що виступає філологічним об'єктом у вигляді організованої множинності, складовими якої виступають тексти, що об'єднані за комплексом текстів та створений для розв'язання чітко визначених завдань лінгвістичного спрямування [18]. Інший вчений, В. Захаров зазначав у своїх наукових дослідженнях, що це стандартизований, структурований і розмічений масив мовних даних, що представлений в електронному вигляді з метою використання у філологічних досліджень [16].

Крім того, важливо зазначити, що мовні корпуси ґрунтуються на текстових масивах, вибраних з існуючих реальних джерел, а саме: з підручників, газет, інтернет-видань, журналів, інтерв'ю з відомими вченими тощо, таким чином демонструючи мову у природному просторі її функціонування.

Як відомо, розділ мовознавства – корпусна лінгвістика, включає в себе значний обсяг корпусів, що характеризуються різними типами і мають неоднакові розміри на різних мовах. Значна кількість уже представлені у вільному доступі в мережі Інтернет. Так, наприклад, сьогодні популярними корпусами *німецької мови* є Корпус Берлінської Брандербурзької академії наук (*DWDS-Corpus*), Німецька лексика он-лайн, Корпус німецької мови.

Наразі, для вивчення іноземної (німецької мови) вагому роль відіграє корпусний ресурс – <http://corpus.byu.edu>, що містить сучасні корпуси на різних мовах та матеріалів.

Як зазначає зарубіжний вчений Дж. Флауердью сьогодні, у формуванні іншомовної компетентності при навчанні німецької мови активно використовуються корпуси. Оскільки як підкреслює науковець [17: 329], будь-який словник або граматики не мають можливості детально обрисовувати всю мову, у зв'язку з цим весь текстовий корпус має бути спрямований на вирішення даної проблеми, надаючи для користувачів важливі дані чи матеріали, які б вони не змогли отримати з посібників чи інших джерел. Тому науково-педагогічні працівники та суб'єкти навчання дуже часто концентрують увагу на корпус з метою реалізації швидкого різноманітного пошуку та проведення аналізу різної інформації лінгвального характеру, а конкорданс виступає вигідним інструментом для успішного формування іншомовної компетентності в процесі навчання іноземної мови.

Крім того, на наш погляд, слушним буде проаналізувати погляди вченого Г. Беннета, який запропонував такі три способи застосування корпусів у формуванні іншомовної компетентності при навчанні іноземної (німецької)

мови:

- навчальні матеріали, що використовуються відповідно до даних корпусів,
- приклади із корпусів на основі ілюстрації,
- навчальні завдання із застосуванням даних корпусу [18].

Крім того, важливо зазначити, що використання корпусних ресурсів надає значні можливості для досягнення лінгводидактичних цілей: перш за все, це навчання граматики: впровадження у навчальний процес граматичного матеріалу, специфіка застосування граматичних конструкцій безпосередньо в мовленні на основі ілюстрацій них прикладів; створення завдань для виправлення помилок, вивчення особливостей застосування граматичних трансформацій відповідно до соціальних та культурних ознак мовців; по-друге, це розробка суб'єктами навчання зошитів-словників з німецької мови, які базуються на отриманих результатах пошуку за темами по корпусу зразків як усного, так і писемного мовлення; застосування особливого типу словника – (конкордансів слів) згідно до того, як часто їх використовують; реалізація наукових робіт та проектів, які відносяться до специфіки функціонування будь-яких лексичних одиниць; по-третє, це навчання читання та розуміння автентичних текстів, тобто застосування тестів, які представлені в корпусі, з метою розвитку практичних навичок цілісного усвідомлення та розуміння тексту; з'ясування тематики тексту; і по-четверте, навчання письма, а саме: застосування корпусів та конкордансів при створенні письмового виловлювання відповідно індивідуально; оволодіння шаблонами писемного мовлення; формування практичних навичок застосування граматичних конструкцій та лексичних одиниць.

Загалом, у процесі вивчення німецької мови, розробка вправ та творчих завдань з застосуванням даних корпусу є значно великим за обсягом і зазнає обмеження тільки від уяви розробника.

У рамках нашого дослідження, особливості формування іншомовної компетентності у процесі навчання іноземної (німецької) мови на основі корпусу текстів, вважаємо за необхідне розглянути на основі функціонування сталих пареміологічних одиниць – приказок – у текстах корона-корпусу.

Не зважаючи на те, що вивчення пареміології у мовознавстві має давню традицію і потужний пласт досліджень, існує достатньо питань, які ще очікують на своє висвітлення. Зокрема, як зауважує В. М. Мокієнко, «статус паремій різного типу та їх термінологічна та класифікаційна інтерпретація» [2, с. 11] є і будуть предметом постійного обговорення лінгвістів [2, с. 11]. Також існує певна неоднозначність лінгвістів щодо визначення та диференціації термінів «прислів'я» та «приказка», зокрема відносно сенсу прислів'їв (прямий та переносний) та приказок (тільки прямий) та згідно їх синтаксичного типу: закінчене речення (прислів'я) та усталений вираз (приказка) [2, с. 9]. Дослідник пропонує наступне визначення поняття «приказка»: «логічно закінчені образний або безобразний вислів афористичного характеру, що має повчальний зміст і характеризується особливою ритмічною та фонетичною

організацією» [2, с. 10]. Заважимо, що для сучасних німецькомовних приказок повчальний зміст не є обов'язковим елементом. За визначення Л. Мансурової, прислів'я – це «короткий народний вислів з повчальним змістом, народний афоризм, повчання, більш як притчі, іносказання, або у вигляді життєвого примову» [1, с. 66], приказка, в той час, є «прийнятим, ходячим виразом, зазвичай образним, алегоричним, що не є цільною фразою, реченням» [1, с. 66], в чому й полягає її відмінність від прислів'я [1, с. 66]. Таким чином, для даного дослідження релевантним для визначення приказки є її образність та алегоричність і синтаксична структура.

У статті було досліджено використання у Корона-корпусі 73 найулюбленіші німецькомовні приказки [14; 13].

Аналіз частотності використання сучасних німецькомовних приказок у корона-корпусі показав розкид в уживаності від 0 до 185 уживань. Найбільш уживаними виявилися приказки *über den Berg sein* (185), **am Ball bleiben** (63), *Das A und O* (54), *Äpfel mit Birnen vergleichen* (44), *Jemanden mit etwas abspeisen* (42). 18 з досліджуваних приказок загалом не представлені у корона-корпусі, 26 живаються від 1 до 5 разів, 21 – від 6 до 21.

Найбільш уживані приказки у досліджуваному корпусі найчастіше мають семантику образу відображення інформації: *Kein Blatt vor den Mund nehmen* (12), *Etwas durch die Blumen (sagen)* (12), *Etwas abkupfern* (6), *Den Wald vor lauter Bäumen nicht sehen* (5), *Äpfel mit Birnen vergleichen* (44), *Etwas auf Vordermann bringen* (18) *Jemandem auf die Sprünge helfen* (13), *Jemanden mit etwas abspeisen* (42); опису ситуації: *Ausnahmen bestätigen die Regel* (7), *Das A und O* (54), *Alles in Butter* (7), *Sein Fett weg bekommen* (11), *In den sauren Apfel beißen* (10), *Das ist so sicher wie das Amen in der Kirche* (12), *Über den Berg sein* (185), *Am Ball bleiben* (63), *Den Ball flach halten* (18), *Den Spieß umdrehen* (10), *Das ist ein Armutszeugnis* (6); семантику боротьби або труднощів: *Mit harten Bandagen kämpfen* (11), *Spießrutenlauf(en)* (12), *Jemandem nicht das Wasser reichen können* (6), *Jemanden ausstechen* (12), *Sich etwas aus dem Ärmel schütteln* (6); нагляду, контролю: *Man sollte etwas/jemanden mit Argusaugen bewachen* (21), володіння: *ein Auge auf jemanden/etwas werfen* (12); неможливості: *Sich etwas abschminken* (10), пошуку: *Etwas abklappern* (19).

Таблиця 1

Частотність використання сучасних німецькомовних приказок у корона-корпусі

№ n/n	Приказка	частотність уживання згідно Corona-Korpus https://www.dwds.de/
1	Ausnahmen bestätigen die Regel	7
2	Hochmut kommt vor dem Fall	1
3	Das A und O	54
4	08/15	0
5	ein Auge auf jemanden/etwas werfen	12
6	Sich etwas abschminken	10
7	Sich vom Acker machen	2
8	Etwas durch die Blumen (sagen)	12

<i>№ п/п</i>	<i>Приказка</i>	<i>частотність уживання згідно Соропа-Корпус https://www.dwds.de/</i>
9	Jemanden mit etwas abspeisen	42
10	Dort steppt/tanz der Bär	2
11	Auf Achse sein	4
12	Etwas abklappern	19
13	Sich zum Affen machen	5
14	Den Affen für jemanden spielen	0
15	Da fress' ich einen Besen.	3
16	Den Faden verlieren	3
17	Sich wie ein Elefant im Porzellanladen benehmen	1
18	Alles in Butter	7
19	Jemandem einen Denkkettel verpassen	1
20	Dem Affen Zucker geben	1
21	Etwas abkupfern	6
22	Jemandem einen Bären aufbinden	1
23	Den Wald vor lauter Bäumen nicht sehen	5
24	Nah am Wasser gebaut sein	0
25	Jetzt haben wir die Bescherung.	0
26	Etwas hinter die Binde kippen	2
27	Äpfel mit Birnen vergleichen	44
28	Sein Fett weg bekommen	11
29	Ins Fettnäpfchen treten	2
30	In den sauren Apfel beißen	10
31	Etwas für einen Apfel und ein Ei (ver)kaufen	0
32	Ich denke, mich laust der Affe.	0
33	Das ist so sicher wie das Amen in der Kirche.	12
34	Einen Fehler ausmerzen	1
35	Jemanden ausstechen	12
36	Steißholz raspeln	0
37	Sich wie ein Backfisch benehmen	0
38	Drei Affen	0
39	Das ist ein Armutszeugnis.	6
40	Sich etwas aus dem Ärmel schütteln	6
41	Tomaten auf den Augen haben	0
42	Eine treulose Tomate sein	0
43	Man sollte etwas/jemanden mit Argusaugen bewachen.	21
44	Mit dem Arsch auf Grundeis gehen	0
45	Nur Bahnhof verstehen	2
46	Trick 17	1
47	Von Tuten und Blasen keine Ahnung haben	1
48	Über den Berg sein	185
49	Kämpfen wie ein Berserker	1
50	Am Ball bleiben	63
51	Dann ist Zapfenstreich!	0
52	Den Ball flach halten	18
53	Auf keinen grünen Zweig kommen	2
54	Jemandem auf die Sprünge helfen	13
55	Einen Zahn zulegen	3
56	Mit harten Bandagen kämpfen	11
57	Etwas wurde auf die lange Bank geschoben	0
58	Kein Blatt vor den Mund nehmen	12
59	Blaumachen	2
60	Das sind böhmische Dörfer für mich	0
61	Das kommt mir spanisch vor.	0
62	Sich auf die Socken machen	4
63	Dumm wie Bohnenstroh sein	0
64	Den Braten riechen	3
65	In jemanden verschossen sein	0
66	Verstrahlt sein	1
67	Da herrscht Vetternwirtschaft!	0
68	Mit allen Wassern gewaschen sein	2

№ n/n	Приказка	частотність уживання згідно Corona-Korpus https://www.dwds.de/
69	Etwas auf Vordermann bringen	18
70	Den Spieß umdrehen	10
71	Spießbrutenlauf(en)	12
72	Es gilt, die Spreu vom Weizen zu trennen	3
73	Jemandem nicht das Wasser reichen können	6

В деяких випадках приказки зазнають змін, зокрема в дієслівних конструкціях, одне дієслово замінюється на інше відповідно контексту без істотних змін у сенсі самої приказки. Наприклад, у приказці *Etwas durch die Blume (sagen)* дієслово *sagen* може бути замінено синонімом, без зміни значення вразу:

*Sie hat es zwar nicht in klaren, eindeutigen Worten, aber **durch die Blume gesagt**, dass wenn die Bürger nicht freiwillig sputen, dann gibt es Ausgangssperren* (Merkels Ansprache zu Corona: Deutsche Gründlichkeit. Tazgezwitscher, 2020-03-18). *All das ist keine Kritik an dem, wie Bund und Länder handeln – aber, wenn auch **durch die Blume und abwägend formuliert**, fast eine Abrechnung mit der Flucht der Bundesregierung in die Einsilbigkeit* (Kriterien für Lockdown-Ende: Die Gesellschaft soll nachdenken. Tazgezwitscher, 2020-04-07).

Деякі приказки, зокрема *Dort stept/tanz der Bär*, передбачає варіювання дієслівного компоненту: „**Hier** **steppte** letztes Jahr noch **der Bär**, hier war die Hölle los“, sagte der 81-Jährige dem RBB (Der etwas andere Berlin-Marathon. Tagesspiegel, 2020-09-27). *Bei jeder neuen Infektionswelle steige die Zahl der Anfragen, sagt sie und fügt hinzu: „Am Montag **tanz hier immer der Bär**, weil sich über das Wochenende neue Ängste und Fragen ergeben haben.“* (Gesundheitsamt in der Coronakrise: An der Infektionsfront. Tazgezwitscher, 2020-06-08). У даному виразі заміни зазнає обставина місця – *Dort* замінюється на *Hier*.

У прикладі *Spießbrutenlauf(en)* бачимо використання як варіанту однини, так і варіанту множини: *Ich jogge von der taz-Redaktion in Kreuzberg nach Hause, normalerweise ist der Weg durch Berlins Mitte ein **Spießbrutenlauf** um orientierungslose Touristinnen und schlendernde Pärchen*. (Corona-Tagebuch der Hauptstadt: Im Ausnahmezustand. Tazgezwitscher, 2020-03-29). *Risikogruppen müssen immer noch **Spießbrutenlaufen** um einzukaufen auch wenn sie es lieber nicht wollen*. (Boris Palmer und die Coronakrise: Der Scharfmacher aus Tübingen. Tazgezwitscher, 2020-04-29)

У певному контексті заміна дієслова надає іншої семантики приказці: *Da standen wir dann **wie ein Elefant im Porzellanladen**, und es ging viel kaputt* (Wegen Corona abgesagte Großveranstaltung in Berlin: "Wir hätten etwas bewegen können" - DER SPIEGEL - Politik. Derspiegel, 2020-04-21). В даному контексті дієслово *sich benehmen* замінюється на дієслово *stehen*, що знижує семантику активності у виразі, проте загальний сенс та зв'язок з первинним варіантом приказки зберігаються. У виразі *Kämpfen **wie ein Berserker*** зберігається лише інфінітивна частина з порівнянням, в той час як дієслово змінюється на несинонімічне, що змінює семантику приказки, хоча загалом форма та

ритмічна структура паремії зберігається: *Wozu hat man denn geübt wie ein Berserker?* (Das Coronafieber steigt und das Lampenfieber sinkt. Neue Zürcher Zeitung, 2020-03-08). Зауважимо, що дана приказка зустрічається у текстах корона-корпусу лиш 1 раз і лише у зміненому вигляді.

У приказці *Man sollte etwas/jemanden mit Argusaugen bewachen* дієслово *bewachen* замінюється на дієслово *verfolgen* також без зміни сенсу приказки: *Allerdings dürfte Peking die Entwicklung auf dem Arbeitsmarkt trotz der gespielten Gelassenheit mit Argusaugen verfolgen*. (Coronavirus in China: Was tun mit all den Arbeitslosen?. Neue Zürcher Zeitung, 2020-05-21)

В деяких випадках конструкція виразу у контексті може бути розширена, що надає нового змісту приказці у контексті, проте не змінює сенсу приказки. Якщо у даному прикладі приказка використовується у контексті без змін: *Da, wo ich wohne, herrscht aber inzwischen Abstand, Affektkontrolle, ein ständiger Radarblick, wo es eng werden könnte und man dann halt lieber nicht langgeht (Ausnahmen bestätigen die Regel)*. (<https://taz.de/Sechs-Monate-Alltag-mit-Corona/!5712444/>), то у наступному використанні заперечення *leider nicht* дозволяє, зберігаючи образний характер приказки та її сенс, надати реченню іншої семантики: *Ja, ihr alle habt verlernt, wie Debatten geführt werden und was es bedeutet, trotz politisch extrem unterschiedlicher Ansichten fair, zivilisiert und artikuliert zu bleiben! (Ausnahmen bestätigen die Regel leider nicht.)* (<https://unbesorgt.de/es-war-einmal-ein-fast-normales-land/>).

Усталені фрази, які мають характер цитат, наприклад фрази біблійного походження *Hochmut kommt vor dem Fall* та *Es gilt, die Spreu vom Weizen zu trennen*, можуть використовуватися без змін: ***Hochmut kommt vor dem Fall, sagt man***. (Corona - Rausch des Notstands. freitag.de, 2020-04-10); *Auf den Markt bezogen gilt es nun, die Spreu vom Weizen zu trennen*. (Warum gerade Innovationsstrategien die Corona-Krise überdauern könnten. Cash, 2020-05-05).

Не зазнають змін також фрази без дієслівного елементу: ***Das A und O sei häufig die schnelle und ehrliche Kommunikation mit dem Unternehmen***. (Verträge: Sechs Dinge, die Versicherte in der Coronakrise wissen sollten. Handelsblatt_De, 2020-12-02); ***“Blaumachen!?”*** (Corona-Pandemie in Bayern: Wir müssen drin bleiben. Tazgezwitscher, 2020-03-22); *Wir müssen wieder aufbauen, das ist auch Gewiss und so sicher wie das Amen in der Kirche*. (Corona - Rausch des Notstands. freitag.de, 2020-04-10).

Деякі приказки зазнають варіювання за рахунок використання модальних часток, опускання лексеми, проте значення приказки залишається без змін, наприклад приказка ***dann fress' ich einen Besen*** може використовуватися як в оригінальному вигляді, так і у зміненому: *„Wenn Leroy mit dem Klopapier zehn Kontakte schafft, dann fress' ich einen Besen.“* (Wischmopps und Klopapier. <https://www.fr.de>, 2020-03-18); *Sachsen liegt natürlich völlig anders als Hessen, aber ich fress doch einen Besen mit grüner Soße, wenn auch nicht viele Sachsen wissen, wie sie nach Tschechien kommt, ohne eine Bundesstraße zu benutzen* (Verordnungen gegen Pandemie: Corona-Verstoß? Ab in Haft!. Tazgezwitscher, 2020-04-09).

Висновки. Дослідження відібраних сучасних німецькомовних приказок (73 одиниці) дозволило виявити, що більшість з них (76%) відображені у корона-корпусі, 24% у корона-корпусі не представлені. Приказки можуть функціонувати як у оригінальному вигляді, так і зазнавати певних змін, зокрема можуть бути замінені, випущені або додані лексеми. В більшості випадків семантика приказки залишається без змін, але при заміні, наприклад, дієслова у склад приказки на синонімічне, семантика приказки може змінюватися. Не зазнають змін приказки біблійного походження та іменникові конструкції. В деяких випадках приказка зазнає змін, зокрема випускається або змінюється один з компонентів, проте зберігається ядерний, змістовий елемент, що зберігає її зміст. Найбільш частотними у корона-корпусі є приказки з семантикою образу відображення інформації, опису ситуації, боротьби або труднощів, нагляду, контролю, володіння, пошуку.

До перспектив подальших досліджень належить вивчення пареміологічних одиниць як у корона-корпусі, так і у інших тематичних корпусах. Також актуальними та перспективними можуть бути зіставні студії паремій у різних мовах.

Використана література :

1. Mansurova L. Modal characteristics of peremiological units. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi. Vol. 44, Winter-2019. P. 62-75.
2. Бублик І. Ф. Застосування даних корпусної лінгвістики до навчання письмовому перекладу. Сучасне суспільство в контексті гуманітарного знання. Вчені записки ХГУ "НУА". 2013. С. 513-518.
3. Davies Mark. The Coronavirus Corpus (Corona). 2020 : веб-сайт. URL : <https://www.english-corpora.org/corona/>
4. Han X., Wang J., Zhang M. Using social media to mine and analyze public opinion related to COVID-19 in China. International Journal of Environmental Research and Public Health 17(8). 2020. 2788 p.
5. Chen M. H. Novice corpus users' gains and views on corpus-based lexical development: A case study of COVID-19-related expressions. Asia Pacific Journal of Corpus Research, 2(1). 2021. P 1-11.
6. Manninen S., Wiktorsson M. "COVIDSchmovid! SummerTreats" The usage and functions of schm-reduplications in corona virus related discourse. Lund Journal of English Studies. Vol. 1, № 1. 2020. P. 1-46.
7. Montkhongtham N. A. Coronavirus Corpus-driven study on the uses of if conditionals in the pandemic period. Reflections. Vol. 28, № 1. 2020. P. 33-58.
8. Okuhara T., Okada H., & Kiuchi T. Examining persuasive message type to encourage staying at home during the COVID-19 pandemic and social lockdown : A randomized controlled study in Japan. Patient Education and Counseling. 2020. P. 103.
9. Potts A., & Semino E. Healthcare professionals' online use of violence metaphors for care at the end of life in the US : A corpus-based comparison with the UK. Corpora, 12(1). 2020. P. 55-84.
10. Schweinberger M., Haugh M., Hames S. Analysing discourse around COVID-19 in the Australian Twittersphere : A real-time corpus-based analysis. Big Data and Society 8 (1). 2021.
11. Yang S, Jiang J, Pal A. Analysis and insights for myths circulating on Twitter during the COVID-19 pandemic. IEEE Open Journal of the Computer Society 1 : 209-219. 2021.
12. Yin H, Yang S and Li and Jianxin. Detecting topic and sentiment dynamics due to COVID-19 pandemic using social media. Advanced Data Mining and Applications. Cham : Springer International Publishing. 2020. P. 610-623.
13. Deutsche Sprichwörter + Bedeutung und Herkunft : веб-сайт. URL : <https://www.schreiben.net/artikel/60-beliebte-sprichwoerter-bedeutung-1609/>

14. Beliebte Redewendungen für jeden Anlass + Bedeutung und Herkunft : веб-сайт. URL : <https://www.schreiben.net/artikel/70-redewendungen-bedeutung-herkunft-1635/>
15. Corona-Korpus : веб-сайт. URL : <https://www.dwds.de/d/korpora/corona>
16. Жуковська В. В. Вступ до корпусної лінгвістики : навчальний посібник. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка. 2013. 142 с.
17. Flowerdew J. Corpora in language teaching. The Handbook of Language Teaching. Oxford, UK : Wiley-Blackwell. 2009. C. 327-350.
18. Bennett G. R. Using corpora in the language learning classroom : Corpus linguistics for teachers. Ann Arbor : University of Michigan Press. 2010. 144 p.

References :

1. Mansurova L. (2019) Modal characteristics of peremiological units. Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi. Vol. 44, Winter-2019. P. 62-75.
2. Bublik I. F. (2013) Zastosuvannya danih korpusnoyi lingvistiki do navchannya pismovomu perekladu. Suchasne suspilstvo v konteksti gumanitarnogo znannya. [Application of corpus linguistics data to teaching written translation. Modern society in the context of humanitarian knowledge]. Vcheni zapiski HGU "NUA". S. 513-518.
3. Davies Mark. The Coronavirus Corpus (Corona). (2020) : veb-sajt. URL : <https://www.english-corpora.org/corona/>
4. Han X., Wang J., Zhang M. (2020) Using social media to mine and analyze public opinion related to COVID-19 in China. International Journal of Environmental Research and Public Health 17(8). 2788 p.
5. Chen M. H. (2021) Novice corpus users' gains and views on corpus-based lexical development: A case study of COVID-19-related expressions. Asia Pacific Journal of Corpus Research, 2(1). P 1-11.
6. Manninen S., Wiktorsson M. (2020) "COVIDSchmovid! SummerTreats". The usage and functions of schm-reduplications in corona virus related discourse. Lund Journal of English Studies. Vol. 1, № 1. P. 1-46.
7. Montkhongtham N. A. (2020) Coronavirus Corpus-driven study on the uses of if conditionals in the pandemic period. Reflections. Vol. 28, № 1. P. 33-58.
8. Okuhara T., Okada H., & Kiuchi T. (2020) Examining persuasive message type to encourage staying at home during the COVID-19 pandemic and social lockdown : A randomized controlled study in Japan. Patient Education and Counseling. P. 103.
9. Potts A., & Semino E. (2020) Healthcare professionals' online use of violence metaphors for care at the end of life in the US : A corpus-based comparison with the UK. Corpora, 12(1). P. 55-84.
10. Schweinberger M., Haugh M., Hames S. (2021) Analysing discourse around COVID-19 in the Australian Twittersphere : A real-time corpus-based analysis. Big Data and Society 8 (1).
11. Yang S, Jiang J, Pal A. (2021) Analysis and insights for myths circulating on Twitter during the COVID-19 pandemic. IEEE Open Journal of the Computer Society 1 : 209-219.
12. Yin H, Yang S and Li and Jianxin. (2020) Detecting topic and sentiment dynamics due to COVID-19 pandemic using social media. Advanced Data Mining and Applications. Cham : Springer International Publishing. P. 610-623.
13. Deutsche Sprichwörter + Bedeutung und Herkunft : veb-sajt. URL : <https://www.schreiben.net/artikel/60-beliebte-sprichwoerter-bedeutung-1609>.
14. Beliebte Redewendungen für jeden Anlass + Bedeutung und Herkunft : veb-sajt. URL : <https://www.schreiben.net/artikel/70-redewendungen-bedeutung-herkunft-1635/>
15. Corona-Korpus : veb-sajt. URL : <https://www.dwds.de/d/korpora/corona>
16. Zhukovska V. V. (2013) Vstup do korpusnoyi lingvistiki. [Introduction to corpus linguistics] : navchalnij posibnik. Zhitomir : Vid-vo ZhDU im. I. Franka. 142 s.
17. Flowerdew J. (2009) Corpora in language teaching. The Handbook of Language Teaching. Oxford, UK : Wiley-Blackwell. C. 327-350.
18. Bennett G. R. (2010) Using corpora in the language learning classroom : Corpus linguistics for teachers. Ann Arbor : University of Michigan Press. 144 p.

Yu. Zapolska, O. Strelnik. Didactic potential corpus of texts on the topic of the coronavirus pandemic in the formation of foreign language competence specialists of natural specialties.

The article deals with the functioning features of the modern german sayings research in texts of corona corpora – the corpora of texts dedicated to the coronavirus pandemic. Taking into account the fact that there is a problem of terms differentiation of "proverb" and "saying" in modern linguistics, relevant criteria for determination of saying in this research regarded such features of the saying like figurativeness, allegoric nature and syntactic structure. In the article presented analysis of 73 most popular modern grman sayings in the corona corpora. Frequency of the saying use and feature of their functioning in texts dedicated to the topic of " coronavirus pandemic" is investegated in the corona corpora. It is found that the main part of the investigated sayings (76%) is presented in a corona corpora. Variation of saying usage frequency of presented in a corona corpoa texts appeared substantial – from 1 to 185. Saying can function in a context both in an unchanging withstand kind and with insignificant structural changes, that does not change the sense of paremia, but on occasion give to saying of other semantics. The verbal element of saying changes usually, saying that does not have verbal to the component rarer occur changes. Sayings that have character of precedent text usually stay without changes. The highest frequency in a corona corpora have sayings with semantics of character of information reflection, description of situation, fight or difficulties, supervision, control, possession, search.

Keywords: paramiology, paremia, proverb, saying, corpora, corona corpora.

DOI: <https://doi.org/10.31392/NZ-npu-153.2022.22>

УДК 378:615.1

Довжук В. В.

ДИЗАЙН ВПРОВАДЖЕННЯ МОДЕЛІ ІНТЕГРОВАНОГО ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ПІДГОТОВКИ МАГІСТРІВ ФАРМАЦІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ КРАЇН ЦЕНТРАЛЬНОЇ ТА СХІДНОЇ ЄВРОПИ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ

Для вдосконалення підготовки магістрів фармації в системі вищої освіти України на засадах впровадження передового досвіду європейських університетів здійснено проектування й розробку моделі інтегрованого освітнього процесу підготовки майбутніх магістрів фармації в університетах країн Центральної та Східної Європи. Визначено дизайн упровадження науково обґрунтованої моделі в єдності методологічно-організаційного; експериментально-функціонального та моніторингово-оцінного блоків на засадах реалізації узагальненого європейського досвіду.

Застосування обґрунтованої моделі інтегрованого освітнього процесу підготовки магістрів фармації в університетах Центральної та Східної Європи у вищій фармацевтичній освіті України, передбачає експериментальне навчання за оновленими змістом і структурою професійної підготовки; вирішення проблемних професійних ситуацій case-study за темами початкових модулів; науково-дослідну магістерську практику на базі наукових лабораторій фармацевтичних підприємств; реалізацію наукових творчих проєктів магістрів фармації в університетах країн Центральної та Східної Європи і України, участь в міжнародних програмах науково-практичних заходів; самоаналіз і коригування професійного розвитку в процесі навчання.